

Sakizade A. E., Aliyeva E. R., Mamedov Z. N.

Abstract. *Objective:* to increase the effectiveness of prevention and treatment of catarrhal gingivitis.

Methods. All patients in the framework of preventive and therapeutic measures were divided into groups. The main group included 18 patients who were used as applications for inflamed gums combined phytopreparation "Immunotea" in the form of tincture; in the comparison group 1 – 16 patients who after professional oral hygiene were not carried out applications; in the comparison group 2 included 15 patients who were prescribed applications with traditional antiseptics. In turn, the main group was divided into two subgroups depending on the severity of gingivitis: 10-with a light degree of severity and 8 – with an average degree. The mechanism of action of this combined drug is due to the effects of plants included in its composition. The drug enhances the immune system, while providing antiviral, bactericidal and antitoxic effect and having antioxidant, anti-inflammatory, expectorant effect and significantly improves tissue regeneration.

Results. In the analysis of the results of determination of the plaque index according to Silness and Löe in the main group and the comparison group were revealed the following facts. The hygienic condition of the oral cavity at the initial stage of studies in all groups of patients was unsatisfactory, as evidenced by the values of the plaque index for Silness and Löe in the main, comparison groups 1 and 2 were 2.23 ± 0.028 , 2.27 ± 0.019 and 2.28 ± 0.015 points, respectively, before the start of therapeutic and preventive measures. A comparative evaluation of the effectiveness of traditional and proposed remedies for complex therapy was carried out, as a result of which the plaque index for Silness and Löe in the main group immediately after treatment significantly decreased by almost 51% and amounted to 1.06 ± 0.023 points, while in the other two groups the results were less significant.

The plaque index for Silness and Löe in the most long-term studies continued to increase significantly directly by 12 months after treatment compared to pre-treatment indices in both the study group and the comparison groups 1 and 2, and amounted to 1.49 ± 0.025 , 1.51 ± 0.020 and 1.54 ± 0.014 points ($p < 0.001$), respectively. It should be noted that the initial decrease in this index value in the main group was associated with professional oral hygiene and motivation of patients, and most importantly, effective anti-inflammatory and antimicrobial action of the herbal drug. Immediately after treatment and 1, 3 months after the start of the course of basic therapy, the indicators of the studied hygienic index in all the studied groups decreased and remained significantly lower than before treatment. In the longer term, that is, 6 and 12 months after treatment, the hygiene index in the main group and in both comparison groups began to increase, indicating a slight deterioration of the "environmental" situation in the oral cavity, but still remained at a significantly low compared to the indicators before the start of therapeutic and preventive measures.

Conclusion. In the long-term study, 12 months after the completion of the course of basic therapy, there was an increase in the PMA index, which indicated a decrease in the preventive effectiveness of the proposed herbal medicine.

Key words: parodontium, inflammation, phytopreparation.

Рецензент – проф. Ткаченко І. М.
Стаття надійшла 22.08.2018 року

DOI 10.29254/2077-4214-2018-3-145-374-378

УДК 616.314-002-089.27(477.65)

¹Ляшенко А. С., ²Удод О. А., ¹Роман О. Б.

ВИКОРИСТАННЯ ПЛОМБУВАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ У РАЙОННИХ ТА МІСЬКИХ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

¹Обласна стоматологічна поліклініка (м. Кропивницький)

²Донецький національний медичний університет (м. Лиман)

stomatdecan@dsmu.edu.ua

Зв'язок публікації з плановими науково-дослідними роботами. Дана робота є фрагментом НДР «Оптимізація сучасних підходів до діагностики, лікування, профілактики та реабілітації пацієнтів із захворюваннями органів порожнини рота і щелепно-лицевої ділянки» (№ державної реєстрації 0116 У 004055).

Вступ. За останні два десятиліття нові підходи до лікування карієсу зубів та його ускладнень, які ґрунтуються на інноваційних реставраційних та ендодонтичних технологіях і значних досягненнях стоматологічного матеріалознавства, стали невід'ємною складовою успіху в сучасній вітчизняній стоматології [1,2]. Перш за все, це стосується приватних стоматологічних кабінетів та клінік, в умовах яких для здійснення рентних настанов та підтримання іміджу широко впроваджуються новітні методи діагностики та лікування, що мають бути забезпечені відповід-

ними інструментарієм, апаратурою і матеріалами, а лікарі-стоматологи повинні мати певні компетенції та володіти практичними навичками для реалізації цих компетенцій. Зрозуміло, що і обладнання, і матеріали, і навчання лікарів-стоматологів вимагають значних фінансових внесків [3]. Зважаючи на мінімізоване бюджетне фінансування, керівникам лікувальних закладів державної або комунальної форми власності іноді достатньо нелегко підтримувати відповідний сучасний рівень [4-6]. Особливо складно розраховувати на високоякісні інноваційні лікувальні підходи у сільських районах. Нові та невідкладні виклики і ризики у цьому плані виникають в умовах розпочатого нещодавно реформування системи охорони здоров'я країни [7,8]. У той же час, відомо, що вимоги пацієнтів стоматологічних лікувальних закладів щодо якості лікування захворювань зубів, зокрема, збереження їх та повного відновлення ана-

томо-функціональних і естетичних характеристик природних зубів на тривалий термін, відповідно до досягнень світової стоматології, останнім часом значно зросли [9,10]. Тим більш цікавим, у зв'язку з цим, видається аналіз показників, що характеризують матеріалознавчі аспекти щодо лікування карієсу зубів та його ускладнень, з точки зору застосування різних пломбувальних матеріалів, за звітами відповідних міських і районних стоматологічних служб.

Мета роботи – аналіз використання пломбувальних матеріалів для відновлення зубів, уражених карієсом та його ускладненнями, у лікувальних закладах районів та міст Кіровоградської області у 2013 та 2017 роках.

Об'єкт і методи дослідження. Був проведений ретроспективний аналіз звітів керівників стоматологічних лікувальних закладів та стоматологічних відділень багатoproфільних лікувальних закладів 21 району та 2 міст обласного підпорядкування Кіровоградської області за 2013 та 2017 роки. Порівнювали показники, що характеризують загальну кількість запломбованих зубів з приводу карієсу, пульпіту та періодонтиту і кількість пломб різних пломбувальних матеріалів, зокрема, з цементів, амальгами, композитів хімічного та світлового твердіння, у пацієнтів районних та міських лікувальних закладів у згадані роки.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз звітних форм, наданих лікувальними закладами районів та міст Кіровоградської області за 2013 рік, показав, що, загалом, по області у пацієнтів цих лікувальних закладів за рік було запломбовано 583063 постійних та тимчасових зубів з приводу карієсу та його ускладнень, у тому числі у лікувальних закладах районів запломбовано 328199 зубів, що складає 56,3% від загальної кількості, у закладах міст – 254864 зуби, що, відповідно, дорівнює 43,7%. Серед районів найбільша кількість запломбованих зубів у відвідувачів лікувальних закладів припадає на Світловодський район – 37267 зубів (6,4%), Кіровоградський – 35050 зубів (6,0%), Знам'янський район – 25299 (4,3%). Найменше запломбовано зубів у лікувальних закладах Компаніївського району, їх кількість склала 4288 (0,7%), у закладах Новгородківського району було запломбовано 6026 зубів (1,0%), Устинівського району – 6594 зуби (1,1%). Серед міст, зрозуміло, переважно більшість зубів було запломбовано у пацієнтів лікувальних закладів міста Кропивницький, їх, зокрема, було 202637 (34,8%), що складає більш, ніж третину від загальної кількості, цей показник майже у 4 рази перевищував такий щодо міста Олександрія – 52227 (9,0%).

Певну цікавість викликає аналіз показників, які характеризують спектр пломбувальних матеріалів, що були застосовані у лікувальних закладах області. Найбільш широко для відновлення уражених карієсом та його ускладненнями зубів у 2013 році використовували композити хімічного твердіння, таких пломб було 277607 (47,6% від загальної кількості пломб у пацієнтів лікувальних закладів області), далі за частотою йде кількість пломб з цементів – 208414 (35,7%), лише третіми були фотокомпозиційні матеріали, з них було виготовлено 96728 пломб (16,6%), що майже у 3 рази менше, ніж пломб з хімічних композитів, та у два рази менше, ніж цементних пломб.

Окремо слід зазначити, що 312 пломб (0,05%) були виготовлені з амальгами. Цей матеріал використовували у лікувальних закладах тільки двох районів області – Голованівського та Новоукраїнського. Щодо інших матеріалів, то у лікувальних закладах районного підпорядкування найчастіше застосовували композити хімічного твердіння, пломб з них було 143857 (51,8% від кількості усіх пломб з цих матеріалів), трохи менше таких пломб було накладено у міських закладах – 133750 (48,2%), у тому числі у місті Кропивницький – 111038 (40,0%), у місті Олександрія – 22712 (8,2%). Серед районів найбільше пломб композитів хімічного твердіння було виготовлено у лікувальних закладах Кіровоградського району – 22556 (8,1%), Маловисківського району – 15394 (5,5%) та Знам'янського району – 14310 (5,2%), найменше таких пломб було у пацієнтів лікувальних закладів Вільшанського, Голованівського та Добровеличківського районів, кількість їх склала, відповідно, 516 (0,2%), 647 (0,2%) та 1759 (0,6%).

Цементні матеріали для пломбування зубів частіше застосовували у закладах районів, ніж у закладах міст: 123304 пломби (59,2% від загальної кількості цементних пломб) проти 85110 пломб (40,8%), відповідно. У лікувальних закладах міста Кропивницький, загалом, було поставлено 57542 пломби з цементних матеріалів (27,6%), у закладах міста Олександрія – 27568 пломб (13,2%). У Голованівському районі у лікувальних закладах було найбільше поставлено саме таких пломб – 20910 (10,0%), майже у 2 рази менше пломб з цементних матеріалів виготовлено у пацієнтів закладів Олександрійського району – 9005 (4,3%), практично однакова їх кількість, зокрема, 8668 (4,2%) та 8657 (4,2%), була зареєстрована у формах звітності з закладів Кіровоградського та Знам'янського районів. У той же час, у закладах Новгородківського та Компаніївського районів цементних пломб було майже у 6 разів менше – 1409 (0,7%) та 1410 (0,7%), відповідно; дещо більше, а саме, 1892 пломби (0,9%), було накладено у пацієнтів лікувальних закладів Устинівського району.

Загалом, у лікувальних закладах області значно рідше, ніж композити хімічного твердіння та цементні, використовували фотокомпозиційні матеріали. За 2013 рік у районах області було виготовлено 6072 фотокомпозиційні пломби (62,8% від загальної кількості пломб з таких матеріалів), у містах – 36004 пломби (37,2%), у тому числі у закладах міста Кропивницький – 34057 пломб (35,2%), міста Олександрія – 1947 пломб (2,0%). Найбільшу кількість фотокомпозиційних пломб було у пацієнтів лікувальних закладів Світловодського району – 20922 (21,6%), до речі, їх було у 2 рази більше, ніж пломб з хіміокомпозитів, та у 3,5 рази більше, ніж цементних пломб. З фотокомпозитів було накладено 7705 пломб (8,0%) у пацієнтів закладів Новоукраїнського району, 5936 пломб (6,1%) – у мешканців Гайворонського району. Звертає на себе увагу, що ні однієї фотокомпозиційної пломби не встановлено у закладах Голованівського, Компаніївського, Олександрійського та Устинівського районів.

У 2017 році, загалом, по області кількість запломбованих з приводу карієсу та його ускладнень зубів зменшилася до 534140, тобто на 48923 пломби, або 8,4%. З цієї кількості 285426 зубів (53,4% від загальної кількості) було запломбовано у лікувальних закладах

районів, а 248714 зубів (46,6%) – у лікувальних закладах міст, зокрема, 193128 зубів (36,2%) – у місті Кропивницький, 55586 зубів (10,4%) – у місті Олександрія. Серед районів знов у числі перших був Кіровоградський район, мешканцям цього району було запломбовано 30653 зуби (5,7%), 25348 зубів (4,7%) було запломбовано мешканцям Знаменського району, 22962 зуби (4,3%) – тим, хто лікувався у закладах Олександрійського району. Найменше пацієнтів та, відповідно, пломб було зареєстровано у Компаніївському районі, зокрема, було накладено лише 947 пломб (0,2%), в Ульяновському районі – 5458 пломб (1,0%), у Новгородківському – 5750 пломб (1,1%).

Вдалося встановити певну динаміку у використанні різних пломбувальних матеріалів за період часу з 2013 року. Перш за все, слід зауважити, що за увесь 2017 рік була виготовлена лише 1 пломба з амальгами, зокрема, у Новоукраїнському районі, проти 312 пломб з амальгами у 2013 році. Дещо зменшилася (на 53529 пломб, або 19,3%) кількість пломб з композитів хімічного твердіння, які були виготовлені пацієнтам лікувальних закладів, загалом, по області до 224078 пломб (42,0% від загальної кількості пломб). При цьому у закладах районів було поставлено 115446 пломб (51,5% від числа пломб з композитів хімічного твердіння), у міських закладах – 108632 пломби (48,5%), а саме, у місті Кропивницький – 93770 пломб (41,8%), у місті Олександрія – 14862 пломби (6,6%). Близькою до останнього показника виявилася кількість пломб з хімічних композитів у деяких районних закладах: Маловісківського району – 15789 пломб (7,0%), Кіровоградського району – 14884 пломби (6,6%), Голованівського району – 14532 пломби (6,5%). Це були найвищі показники у лікувальних закладах районів області, а найнижчі були зареєстровані в Ульяновському, Вільшанському та Компаніївському районах з відповідною кількістю пломб: 580 (0,3%), 584 (0,3%) та 622 (0,3%).

З цементних пломбувальних матеріалів у лікувальних закладах області у 2017 році було виготовлено 189712 пломб (35,5% від загальної кількості пломб). Це на 18702 пломби (9,0%) менше, ніж у 2013 році, але частка цементних пломб у загальній структурі використаних пломбувальних матеріалів залишилася незмінною. У районних та міських лікувальних закладах з цементних матеріалів було поставлено, відповідно, 103026 пломб (54,3% від кількості усіх цементних пломб) та 86686 пломб (45,7%). Цілком природно, що більшість пломб з цементів припадала на пацієнтів закладів міста Кропивницький – 59065 пломб (31,1%), що більш, ніж у 2 рази більше кількості пломб у пацієнтів з міста Олександрія, яка складала 27621 пломбу (14,6%). Необхідно зазначити, що у міських закладах кількість пломб з цементів за період з 2013 року до 2017 року майже не змінилася, у той час, як у закладах районів такий показник дещо зменшився. Тим не менш, 15792 цементні пломби (8,3%) було поставлено мешканцям Олександрійського району, 11266 пломб (5,9%) з цементів – мешканцям Знаменського району, 9053 пломби (4,8%) – пацієнтам з Кіровоградського району. Мінімальна кількість цементних пломб була встановлена пацієнтам лікувальних закладів Компаніївського району (лише 323 пломби, що складає 0,2%), Голованівського району (408 пломб, що відпо-

відає також 0,2%) та Новгородківського району (1785 пломб, це складає 0,9%).

Якщо кількість пломб з композитів хімічного твердіння та цементів у 2017 році порівняно з 2013 роком зменшилася, то пломб з фотокомпозитивних матеріалів стало значно (на 23621 пломбу, або 24,4%) більше, зокрема, у закладах області було виготовлено 120349 фотокомпозитивних пломб (22,5% від загальної кількості усіх пломб). У той же час, частка таких пломб, виготовлених у районних лікувальних закладах, не дивлячись на зростання абсолютного показника до 66953 пломб, зменшилася та склала 55,6% від кількості усіх пломб з фотокомпозитивних матеріалів. У міських лікувальних закладах кількість фотокомпозитивних пломб зросла до 53396 (44,4%), з цього числа у закладах міста Кропивницький було виготовлено 40293 пломби (33,5%), що на 6236 пломб (18,3%) більше, ніж у 2013 році, у закладах міста Олександрія – 13103 пломби (10,9%), це на 11156 пломб, тобто майже у 7 разів, більше, ніж у 2013 році. Серед районів найбільше фотокомпозитивних пломб було у закладах Світловодського району – 9690 пломб (8,1%), Новоукраїнського району – 7539 пломб (6,3%) та Голованівського району, у мешканців якого була 6731 пломба (5,6%). Як і у 2013 році, ні однієї фотокомпозитивної пломби не було встановлено мешканцям Устинівського району, майже курйозні 2 такі пломби (0,002%) отримали пацієнти з Компаніївського району, 61 пломба (0,05%) була виготовлена мешканцям Маловісківського району. З чотирьох районів, у лікувальних закладах яких у 2013 році були повною мірою відсутні фотокомпозитивні реставраційні технології, що дозволяють відновити анатомо-функціональні та естетичні характеристики природних зубів найкращим чином, у цьому списку у 2017 році залишилися лише два. Це свідчить про поступові позитивні зрушення та певні досягнення у впровадженні сучасних підходів та інноваційних технологій щодо лікування карієсу зубів та його ускладнень, особливо у міських та у деяких районних лікувальних закладах.

Слід зазначити, що більш ґрунтовним та об'єктивним проведений аналіз мав бути у разі, коли наведені дані враховували б деякі загальні показники, зокрема, кількість населення районів та міст, кількість відвідувань у профільних лікувальних закладах та відпрацьованих робочих днів тощо. Однак навіть за їх відсутності було встановлено певні тенденції щодо використання пломбувальних матеріалів у стоматологічній практиці.

Висновки. Для відновлення зубів, уражених карієсом та його ускладненнями, у лікувальних закладах районів та міст Кіровоградської області найчастіше застосовували композити хімічного твердіння, далі за частотою використання йшли цементні матеріали, потім – фотокомпозити, причому частка останніх у загальній структурі у 2017 році порівняно з 2013 роком збільшилася майже на 6%, що свідчить про більш широке впровадження сучасних реставраційних технологій відновлення зубів та активний розвиток стоматологічної допомоги у Кіровоградській області.

Перспективи подальших досліджень. Видається доцільним більш поглиблений та об'єктивізований аналіз використання пломбувальних матеріалів різних груп для відновлення зубів, уражених карієсом

та його ускладненнями, з деталізацією за захворюваннями, роками та лікувальними закладами районів та міст. Це є необхідною умовою для поступових кроків щодо осучаснення матеріально-технічного

забезпечення та пошуку відповідних джерел фінансування, а також підвищення вмотивованості лікарів-стоматологів до самовдосконалення.

Література

1. Radlinskiy S. Restavratsiya kontaknykh poverhnostey v bokovykh zubah. Radlinskiy. DentArt. 2015;2:22-41. [in Russian].
2. Ivanytskyi IO. Shliakhy optymizatsii vidnovlennia kontaknykh poverkhon bichnykh zubiv. Svit medytsyny ta biolohii. 2016;4:33-6. [in Ukrainian].
3. Udovichenko NM. Mekhanizmi zabezpechennia stomatolohichnoi dopomohi na osnovi prohramno-sotsialnoho upravlinnia v umovakh megalopolisu (na prykladi m. Kharkiv). Derzhavne budivnytstvo (elektronnyi fakhovyi zbirnyk naukovikh prats' KharRI NADU). 2009. Dostupno: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2009-1/doc/2/25.pdf> [in Ukrainian].
4. Bida OV, Struk VI, ZabugaUI. Analiz stanu stomatolohichnogo zdorovia ta rivnia zubnoho protezuvannia naselennia Ukraini. Zbirnik naukovikh prats spivrobotnikiv NMAPO imeni P.L. Shupyka. 2013;22(1):370-7. [in Ukrainian].
5. Karamyshev DV, Udovichenko NM. Napriamy derzhavnogo reholuvannia systemy stomatolohichnoi dopomohy naselennu Ukrainy. Derzhavne reguluvannia protsesiv ekonomichnogo i sotsialnoho rozvytku [Internet]. Dostupno: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2009-4/doc/3/02.pdf> [in Ukrainian].
6. Voronenko YuV, redaktor. Stomatolohichna dopomoha v Ukraini: statystychni dovidnyk. Kyiv; 2016. 84 s. [in Ukrainian].
7. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia zakonodavstva z pytan diialnosti zakladiv okhorony zdorovia» vid 06.04.2017 № 2002. [in Ukrainian].
8. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo realizatsii Kontseptsii reformy finansuvannia systemy okhorony zdorovia na period do 2020 roku» vid 15.11.2017 № 821-r. [in Ukrainian].
9. AlJehani YA, Baskaradoss JK, Geevarghese A, Marey A. AlShehry. Current Trends in Aesthetic Dentistry. 2014. Available from: <http://dx.doi.org/10.4236/health.2014.615227>
10. Besford JN, Sutton AF. Aesthetic possibilities in removable prosthodontics. Part 1: the aesthetic spectrum from perfect to personal. 2018. Available from: <https://www.nature.com/articles/sj.bdj.2018.2>

ВИКОРИСТАННЯ ПЛОМБУВАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ У РАЙОННИХ ТА МІСЬКИХ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ляшенко А. С., Удод О. А., Роман О. Б.

Резюме. За результатами проведеного аналізу використання пломбувальних матеріалів для відновлення зубів, уражених карієсом і його ускладненнями, найчастіше у лікувальних закладах районів і міст Кіровоградської області у 2013 та 2017 роках застосовували композити хімічного твердіння, далі за частотою йшли цементи та фотокомпозити, причому останнім роком фотокомпозиційні матеріали використовували більш широко.

Ключові слова: зуби, карієс, відновлення, пломбувальні матеріали, лікувальні заклади, Кіровоградська область.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПЛОМБИРОВОЧНЫХ МАТЕРИАЛОВ В РАЙОННЫХ И ГОРОДСКИХ ЛЕЧЕБНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ КИРОВОГРАДСКОЙ ОБЛАСТИ

Ляшенко А. С., Удод А. А., Роман О. Б.

Резюме. По результатам проведенного анализа применения пломбирочных материалов для восстановления зубов, пораженных кариесом и его осложнениями, чаще всех в лечебных учреждениях районов и городов Кировоградской области в 2013 и 2017 годах использовали композиты химического отверждения, далее по частоте следовали цементы и фотокомпозиты, причем в последний год фотокомпозиционные материалы применяли более широко.

Ключевые слова: зубы, кариес, восстановление, пломбирочные материалы, лечебные учреждения, Кировоградская область.

THE USE OF DENTAL FILLING MATERIALS IN DISTRICT AND MUNICIPAL HEALTHCARE INSTITUTIONS OF THE KIROVOHRAD REGION

Liashenko A. S., Udod O. A., Roman O. B.

Abstract. The modern approaches to the treatment of dental caries and its complications are based on the innovative restoration technologies including the latest dental materials. However, for some reason it is rather difficult to maintain the modern level of treatment in healthcare institutions of state or municipal forms of ownership. In this regard, the analysis of the indicators characterizing the teeth restorations concerning the various filling materials application in conditions of district and municipal healthcare institutions is considered to be important.

The aim of the study is to analyze the filling materials application for the restorations of teeth affected by caries and its complications in district and municipal healthcare institutions of the Kirovohrad region over 2013 and 2017 years.

Object and methods. The retrospective analysis of reports of the dental centers and dental units in the multi-faceted healthcare institutions of 21 districts and 2 cities of regional subordination in the Kirovohrad region over 2013 and 2017 years was carried out.

Results and discussions. The general number of permanent and temporary teeth affected by caries and its complications which was filled within the region during 2013 year amounted to 583063 cases, including 328199 cases in the district healthcare institutions, which was 56.3% of the total number and 254864 cases in municipal healthcare institutions, which corresponded to 43.7%. The most commonly used materials were the chemical hardening composites – 277 607 cases (47.6% of the total number of fillings in patients treated at the regional

healthcare institutions), cements – 208414 (35.7%) and photocomposites – 96728 fillings (16.6%), which was almost 3 times less than the number of the chemical composites fillings, and 2 times less than cement fillings. In 2017, the general number of filled teeth within the region decreased to 534140 cases, that is, by 8.4%, including 285426 cases (53.4% of the total) in district healthcare institutions, and 248714 cases (46.6%) in municipal healthcare institutions. The number of fillings with chemical composites decreased to 224078 (42.0% of the total number of cases), that is, by 19.3%. In 2017, the cement materials were used in 189712 cases (35.5% of the total number of fillings), which was 9.0% less than in 2013, but the share of the cement fillings in the overall structure of the applied filling materials remained unchanged. The number of fillings with chemically curing composites and cements decreased, but the photocomposite fillings became significantly (by 24.4%) more often used, namely, 120 349 photocomposite fillings (22.5% of the total number of cases) have been inserted in the regional healthcare centers, which indicated the positive changes and certain achievements in the modern approaches implementations to the treatment of dental caries and its complications.

Conclusions. The chemical curing composites were determined as the most commonly used filling materials for restoration of teeth affected by caries and its complications in the district and municipal healthcare institutions of Kirovohrad region; the use of cement materials ranked the second place. The share of photocomposites increased almost by 6% in 2017 compared to 2013, which indicated the wider implementation of the modern restoration technologies and further development of dental care in the Kirovohrad region.

The prospects for further research include the more detailed and objective analysis of the various groups of filling materials application for dental restoration with classification according to diseases, years and district and municipal healthcare institutions.

Key words: teeth, caries, restoration, filling materials, healthcare institutions, Kirovohrad region.

Рецензент – проф. Ткаченко І. М.

Стаття надійшла 23.08.2018 року

DOI 10.29254/2077-4214-2018-3-145-378-381

УДК 616.314.17-008.1:612.313.1.015.1

Пясецька Л. В., Лучинський М. А., Вадзюк С. Н.

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ ОКРЕМИХ ФЕРМЕНТІВ РОТОВОЇ РІДИНИ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ТКАНИН ПАРОДОНТУ У ОСІБ З РІЗНИМИ КЛІНІЧНИМИ ВАРІАНТАМИ РЕАКЦІЙ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ ДЕЗАДАПТАЦІЇ

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України» (м. Тернопіль)

lyud1216@ukr.net

Зв'язок публікації з плановими науково-дослідними роботами. Робота є фрагментом НДР «Психофізіологічні аспекти пристосування молодих осіб до навчальних навантажень в залежності від соціальної екологічної ситуації», № державної реєстрації 0116 U000792.

Вступ. Сучасні дослідження патогенезу захворювань пародонту довели, що остеорезорбційні та остеолітичні зміни в альвеолярній кістці викликані переважанням відповідних медіаторів і механізмів, які в тканинах пародонту здійснюються, як реакція на тривалу присутність пародонтопатогенних бактерій [1].

Альвеолярний відросток щелепних кісток, будучи складовою частиною кісткової системи, тонко реагує на дію різних екзо- і аутогенних чинників. На ремоделювання альвеолярної кістки впливають гормональні зміни, що регулюють обмін кальцію, системні гормони та інші фактори [2,3].

Показники активностей ферментів слини, співвідношення між вмістом і активностями окремих ферментів змінюються не тільки при патології органів порожнини рота, але й при багатьох інших захворюваннях. У слині містяться ферменти, а саме: альфа-амілаза, кисла та лужна фосфатази, лактатдегідрогеназа, протеази, нуклеази, оксидази тощо [4,5]. Доведено, що активності фосфатаз у ротовій рідині відображають стан зубів, адже лужна фосфатаза (ЛФ) – індикаторний фермент, який відображає

кількість і функцію остеобластів, а кисла фосфатаза (КФ) – остеокластів. Співвідношення активностей цих ферментів може бути гарним показником балансу остеогенних і остеоутворюючих процесів у кістковій тканині. Показник ЛФ/КФ характеризує співвідношення процесів остеогенезу й остеолізу. Цей індекс вірогідно знижується на першому тижні репарації кісткової тканини [1,6].

Роль психофізіологічних характеристик особистості у розвитку та лікуванні стоматологічних захворювань обґрунтована рядом досліджень вітчизняних і закордонних вчених, в яких розглядалися особливості емоційно-особистісної сфери пацієнтів з різною стійкістю до захворювань твердих тканин зубів та пародонта [7].

Мета дослідження. Вивчити динаміку активності окремих ферментів (α -амілаза, кисла та лужна фосфатази) у ротовій рідині осіб із захворюваннями пародонта залежно від психофізіологічного стану організму.

Об'єкт і методи дослідження. Об'єктом дослідження стали 130 осіб молодого віку (18-44 рр.) з різними клінічними варіантами реакцій психофізіологічної дезадаптації. Психофізіологічне дослідження пацієнтів було виконано спільно із сертифікованими спеціалістами, що дозволило виділити чотири основні варіанти психофізіологічних станів, які були представлені у обстежених. Зокрема, реакції психофізіологічної дезадаптації (РПД), що виникли у пацієнтів в